

יחידת הוראה לכיתות י'-י"ב

בנושא

מלחמת יום כיפור 1973

מפתח היחידה

יונתן ברק, תיכון היובל הרצליה

מידע כללי

מפתח היחידה: יונתן ברק

תחום הדעת: היסטוריה בשילוב פילוסופיה, שירה, אומנות

שכבת גיל: כיתות י'-י"ב

זמן מוערך ללמידה: 14 שיעורים (כחודש), ניתן לצמצם לשבועיים ולקחת רק חלק מעבודת החקר

הנושא הנלמד: מלחמת יום כיפור

- **תת נושא:** מבוא למלחמה, הקונספציה והמחאה
- **רעיונות גדולים:** מיליטריזם- פציפיזם, קבלת החלטות במשבר, מה מפריע לנו לראות את המציאות (קונספציה), מחאה, הנצחה וזיכרון

מושגים מרכזיים: מלחמה קרה, קונספציה, מכה מקדימה ומלחמת מנע, מלחמת ברירה, קהילת המודיעין, קבלת החלטות, הסכם שלום, מלחמת ששת הימים, משא ומתן, קונפורמיזם, אנדרטאות, אופוריה

סביבת הלמידה: אנדרטאות בעיר וגני הנצחה, ספרייה, סביבה מתוקשבת, מפגש עם אנשים בקהילה שלקחו חלק באירועים, כיתת אומנות

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

הדגש הוא להציג את המלחמה כחלק מה DNA של מדינת ישראל יחד עם בירור ההשלכות והצורך במלחמה ולא כמצב מובן מאליו.

המטרה ביחידה זו הינה לגעת במורכבות, בנרטיבים ובהשפעות של המלחמה, לבחון את המלחמה ממספר כיוונים, כולל קשר לנושאים הרלוונטיים לתלמידים היום. מדובר בהמשך רצף הלמידה מפרק ג' בתוכנית הלימוד בהיסטוריה- מלחמת העצמאות והמאבק להקמת המדינה.

כיום, תוכנית הלימודים בהיסטוריה נוגעת בחלק מהאירועים, אך לא מייצרת את הרצף ואת ההיגיון בו אירוע משפיע על אירוע אחר ולא מתקיים בחלל ריק. בנוסף, מערך זה מסתכל על המורכבות והנראטיבים של האירועים ואינו דיכוטומי.

למעשה, השנים הראשונות למדינה עיצבו את התרבות בה גדל דור ההורים של התלמידים או סבא וסבתא והשפיע על דרך תפיסת עולמם הערכית, פוליטית והחינוכית שמשפיעה גם על ילדיהם. מלחמת יום כיפור, יחד עם מלחמת ששת הימים ומלחמת העצמאות, מהווים את הנקודות שעיצבו את הדור שגדל בשנים הראשונות של המדינה. נקודה זו תיתן לתלמידים זווית ראויה וחיבור לחייהם של הוריהם או משפחתם אשר הושפעו מאירועים אלה.

יחידה זו מטרתה לעורר סקרנות ושיח גם ברמה המשפחתית-קהילתית ולעמת את התלמידים עם המורכבות של האתגר הביטחוני, טרום גיוסם לצבא. התמודדות עם שאלות מוסריות, קביעת קווים אדומים ערכיים ופתרון בעיות במגוון דרכים, בראייה אפרוירית.

בנוסף, כדי להרחיב את ההוראה, יעשה שילוב עם תחומים נוספים - ננתח שירים וקטעי קריאה הנוגעים למלחמה ולאנוס הלאומי וגם כאלה המבקרים את המלחמה. נצפה בסרטונים שירחיבו את הלמידה, נבחן את המחאה נגד המלחמה בשדה האומנותי ואת תפיסת המציאות בראייה פילוסופית ונבדוק את תהליך חקר המידע של מערך המודיעין.

לבסוף, התפיסה היא שהלמידה בעיקרה מתבצעת בזמן הפורמלי של הלימודים ויש לאפשר לתלמידים זמן פנוי אחה"צ. מדי פעם תהיינה משימות בית קטנות, אך זמן הלמידה, בשלב הזה, הינו יחד עם המורה, שיכול גם להנחות, לעודד ולמשב. לאחר התנסות זו, התלמידים יקבלו מיומנות של למידה עצמית, לבד או בקבוצה ויוכלו לבחור את זמן הלמידה שלהם.

מטרות כלליות מתחום הדעת:

התלמידים יבינו את המורכבות סביב מלחמת יום כיפור, התלמידים ילמדו מיומנויות כמו חקר, שאילת שאלות, הבעת עמדה עצמאית ומנומקת, ניתוח קטעי מקור ראשוניים ומשניים, עבודה בקבוצה, עמידה מול קהל והעברת מידע, יכולת רפלקטיבית, הבנה ויישום.

כיצד עיקרון E (education & values) "חינוך לערכים" בא לידי ביטוי ביחידת ההוראה?

התלמידים יקבלו כלים להבנה היסטורית שתעזור להם לפתח תודעה פוליטית עצמאית, התלמידים יראו נקודות מבט שונות לאירועים ויוכלו להבין את המורכבות ואף לנסות להבין צדדים אחרים של המלחמה. בנוסף, התלמידים יתמודדו עם סוגיות מוסריות מורכבות ועם תהליכי קבלת החלטות במשבר, בכדי לטפח חשיבה ערכית וביקורתית.

הערך המוביל ביחידה הוא ערך הבחירה: לתלמידים תינתן בחירה במהלך הלמידה. מתוך כך התלמידים ירגישו שותפים ללמידה, שהם יכולים לבחור במה להתעמק. בחירה באיזה נושא להתמקד, עם מי ללמוד ואיפה, תנסה לרתום את המוטיבציה הפנימית שלהם.

ערכים אלה יעזרו לעצב תלמידות ותלמידים ששואלים שאלות עומק על תהליכים, יודעים לבסס לעצמם קו ערכי וקווים אדומים מוסריים, התלמידים ידעו לעבוד עצמאית אך גם בשיתוף פעולה, התלמידים ידעו לנהל קונפליקט בצורה עניינית ומכבדת. בנוסף, התלמידים יתמודדו עם יכולת חשיבה ביקורתית סביב הנושא הנלמד.

לדוגמא:

סוגיה של פתיחה במלחמה ודיון סביב המושג: מלחמה ברירה/אין ברירה ומחיר המלחמה. יכולת חשיבה ביקורתית סביב המושג: הקונספציה, במלחמת יום כיפור. בנוסף, פיתוח ראייה מורכבת של המציאות וחיפוש אחר אפשרויות אחרות מלבד מלחמה ובירור מחיר השלום. זאת ועוד, התלמידים ידונו בסוגיית הזיכרון והנצחה ובערך שלהם.

ערך נלווה נוסף הוא המשפחתיות- התלמידים ידרשו לעשות בירור במשפחתם לגבי דמויות שלקחו חלק במאבק או חיו בתקופה ויכולים לספר עליה. התלמידים יצאו לתחקיר משפחתי. השאיפה היא שבכל כיתה נוכל להביא לפחות דמות אחת שתספר ממקור ראשון על חייה בתקופה הנדונה.

כיצד עיקרון A (academy) "אקדמיה" בא לידי ביטוי ביחידת ההוראה?

הלמידה של היחידה תהיה סביב חקר סוגיה, לבחירת התלמידים. נקודת המוצא היא היסטורית אך בלמידה יהיה שימוש בדיסציפלינות מגוונות ואף במורים שונים.

את שיעור הרקע לתקופה יעביר מורה ממגמת מזרחנות, בכדי להציג ראייה רחבה יותר של האזור והתקופה ושל הצד הערבי. שיעור שיעסוק במחאה יועבר בחלקו ע"י מורה לאומנות שתציג את הזווית המיוחדת של סוגי המחאות. דמויות מהקהילה יעשירו את התלמידים בתיאורים ממקור ראשון. המתודה המובילה בשלבי הלימוד הינה שאילת שאלות וניסוח שאלה פורייה שבהמשך תיחקר.

שיטת החקר תהיה סביב הגדרת שאלה פורייה, שהתלמידים ינסחו והמורה יאשר. לאחר מכן התלמידים יעסקו בחיפוש מקורות וארגונם (לפי הנחייה). פה יינתן דגש על מיומנות של איתור מידע מהימן ועבודה עם מקורות. לפי המקורות, יעריכו אותם התלמידים ויסיקו מהם. בהמשך יענו התלמידים על שאלת המחקר. התלמידים יגבשו עמדה ברורה ומנומקת לגבי התשובה לשאלת המחקר, ישלבו בעבודה תוצר יצירתי לבחירתם, שקשור לעבודתם וינמקו מדוע הביאו אותו.

התוצר: לתלמידים תינתן בחירה

1. בניית מערך שיעור והצגה פרונטלית של השאלה בה עסקו (מיומנות של הצגת מידע ועמידה מול קהל, שימוש בעקרונות הסטוריטלינג).
2. שימוש בכלי דיגיטלי בכדי להציג את העבודה (מיומנות של למידת הכלי, הצגת מידע בדרך דיגיטלית- כרזות, לוח שיתופי, סיור וירטואלי, עמוד ברשת)
3. יצירת פודקאסט
4. יצירת תוצר חזותי יצירתי
5. נייר עמדה מנומק.

דרך הערכת העבודה תהיה בשלבים: בחלק הראשון עליהם לנסח בקבוצה שאלת מחקר. בהמשך כל תלמיד יעסוק במקור מידע. בשלב הכתיבה הם יעבדו על קובץ שיתופי. מצורף מחוון בקובץ זה. השיעורים הפרונטליים יהיו חלק קטן מהשיעור ויעסקו בפיתוח מיומנויות ובהנחיה. עיקר הלמידה תהיה למידה עצמית בקבוצות.

כיצד עיקרון C (community) "קהילה" בא לידי ביטוי ביחידת ההוראה?

החיבור לקהילה יחל בעבודת צוות ומיומנות של שיתוף פעולה. בהמשך ישלחו התלמידים ל"תחקיר" משפחתי אודות עבר המשפחתי וחיפוש עדויות ממקור ראשון של בני משפחה שחיו בתקופה. הכוונה היא שחלק מאותם הורים/סבים יגיעו לכיתה לספר לתלמידים עדות ממקור ראשון. בנוסף, יהיה אלמנט של למידה מבוססת מקום: התלמידים יצאו למרחב הציבורי לראות אנדרטאות, גני הנצחה הקשורים לאירועים ולמעשה "ירימו את הראש" ויביטו בסביבה שלהם, גם אם היא מובנת מאליה עבורם.

כיצד עיקרון H (high tech) "חדשנות ויזמות" בא לידי ביטוי ביחידת ההוראה?

התלמידים יעסקו באיתור מידע ברשת, ילמדו מיומנות של שאילת שאלות ופתרון בעיות כולל קבלת החלטות במשבר, התלמידים ישלבו למידה עצמית וקבוצתית ותהיה להם בחירה במה ואיך ללמוד ולחקור. החקר יהיה ממוקד במציאת תשובות/פתרונות לשאלת חקר, לפי שלבים. אין הכוונה לפתרון יחיד או תשובה אחת למגוון אפשרויות שהתלמידים יגיעו אליהם. המיומנות העיקרית הינה הלמידה העצמית, סביב המיומנויות שירכשו. בנוסף, עידוד החשיבה הביקורתית והצגת עמדה עצמאית ומנומקת. בנוסף הלמידה תתרכז סביב עבודת צוות ויכולת עמידה מול קהל והעברת מידע בצורה מעניינת ומדויקת, לפי עקרונות מעולמות הסטוריטלינג שהם יחשפו אליהם.. לבחירת התלמידים ביצירת התוצר, לעסוק בעבודה עם כלים דיגיטליים ולשם כך עליהם ללמוד את הכלי ולדעת לשלב בו את הידע שצברו. כאמור, דרך הערכת התוצר תהיה סביב מחוון. התלמידים ידרשו לעבודה עצמית וקבוצתית. בסוף העבודה יכתבו התלמידים רפלקציה מסכמת על התהליך. כחלק מהערכה ינתן דגש על עבודת צוות, תכנון, עמידה בזמנים ויכולת הצגת התוצר בצורה רצינית ויצירתית. התלמידים יעבדו עם קובץ שיתופי לצורך עבודת הצוות ומעקב אחר ההתקדמות.

משאבי למידה

ידע מוקדם של הלומד: התלמידים יבוא עם רקע של המאבק הצבאי –מדיני 1945-1947. וידעו את אירועי השואה.

חומרי למידה וחומרי עזר:

- מאגר אתרים ברשת מהם התלמידים יכולים ללמוד
- שימוש בספר "בונים מדינה" של מט"ח
- שימוש בעיתונות יהודית מאתר הספרייה הלאומית, שימוש בשירים וקטעי סיפורת מהתקופה, שימוש בכרזות, שימוש בסרטים וסרטונים
- עדויות של בני משפחה, פודקאסטים

דוגמא לתוצרי למידה:

1. כרזות
2. פודקאסט
3. תכנון הנצחה והוצאתה פועל
4. הקמת אתר
5. קמפיין מודעות לנושא מסוים (אפשר ברשת או במרחב הפיזי)
6. עבודת חקר כתובה ומערך שיעור סביב נושא
7. ארגון מרחב סביב שאלות ומענה עליהן דרך תוצרים+ הצגה לכיתות אחרות

תכנון שיעורים

מבוא: בסיס ידע

- שיעור 1: מלחמת יום כיפור (פרונטלי + עבודה בזוגות)
- **מיומנות:** איתור מידע מהימן וארגונו-התנסות
- שיעור 2: מלחמת יום כיפור- עבודה עצמית בזוגות ואז ברביעיות **מיומנות** הבעת עמדה/ חשיבה ביקורתית (הקונספציה)+ תרגול קבלת החלטות לפי ידיעות מודיעיניות.
- עבודת בית: משימת חקר משפחתית לבית-דף שאלות (על בסיסה נזמין דמות מהקהילה להרצאה)
- שיעור 3: **מפגש בחוץ-** בגן הנצחה/אנדרטה- לדבר על הנצחה ועל **מיליטריזם** במרחב הציבורי

עבודה עצמית בהנחיה

- שיעור 4: **בחירת** נושא התמקדות, **בחירת** שותפים לעבודה, עבודה עם דף מעקב שיתופי+ ניסוח שאלת חקר- **הצגה למורה ודיוק.**
- שיעור 5-6: כתיבת חלק ראשון- חלק היסטורי (התלמידים בוחרים את מרחב הלידה)
- שיעור 7-8: כתיבת חלק שני- הצגת הנושא מזווית שונה (מחאה)- ראייה ביקורתית על הנושא
- **שיעור 9: הרצאה של דמות מהקהילה**
- שיעור 10: מפגש מעקב התקדמות כל קבוצה **עם המורה** והמשך עבודה
- שיעור 11: כתיבת חלק שלישי לעבודה=תוצר-מציאות עכשווית + רפלקציה
- שיעור 12-13: חלק רביעי של העבודה: פרזנטציה. **מיומנות:** עמידה מול קהל והעברת ידע+ כל קבוצה תשב עם המורה לשיחת משוב על הלמידה ביחידה וסיכום.

תכנון מפגש לימוד 1

מבוא למלחמה					
זמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10-15 דקות	שאלת שאלות- התחלה של מיומנות אקטיביות התלמידים עידוד סקרנות	הפתעה אמ"ן מדינות ערב ששת הימים הסכם שלום	חשוב לבסס נקודות עניין וסקרנות להמשך. מתודה של שאלת שאלות- לפי הסרטון או לפי תמונות/טקסטים (מכאן גם להתחיל לעבוד על מיומנות שאלת שאלות) לכתוב על הלוח את כל השאלות	נושא השיעור: מבוא –מלחמת יום כיפור פתיחה: אפשרות 1: הקרנת ההתחלה של הסדרה "שעת נעילה". אפשרות 2: פתיחת השיעור עם נחיתת סאדאת בארץ ודיבור על הסכם השלום. משניהם, הליכה אחורה, למה היינו צריכים לעבור כדי להגיע לרגע הזה? מסגרת הלמידה: הליכה אחורה, לברר מה הידע הקיים של התלמידים, איך הגענו למה שהוצג בסרטון- ישראל מותקפת בהפתעה ב 73/ הסכם שלום.	פתיחה
10 דקות לכתיבה עצמית+ 10 דקות לאיסוף תשובות התלמידים	מיומנות: איתור מידע מיומנות: קריאת מפה	כבוד נקמה משא ומתן	חשוב התיווך בקריאת המפה. בשלב זה תהיה התנסות ראשונית באיתור מקור ברשת (בהמשך נלמד איך ליעל זאת)	מסגרת הלמידה: להקרין על המסך את מפת ישראל לאחר מלחמת העצמאות ולאחר ששת הימים. עבודה עצמית בזוגות של התלמידים- בזוגות למצוא לפי המפה גורם אחד ולפי מידע ברשת, גורם נוסף שהובילו את מדינות ערב לתקוף. הגשה בכתב למורה.	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

וכתיבה על הלוח תחת הכותרת "הגורמים לפרוץ המלחמה."		מלחמת ששת הימים הגולן, סיני, ירושלים	אקט הכתיבה בכל שיעור חשוב, כדי לעודד אקטיביות ויכולת ניסוח		
7 דק'			<p>סיכום של המורה: הקשר בין מלחמת ששת הימים למלחמת יום כיפור + הקרנת הנאום של משה דיין (מלחמה כבדת ימים..דמים) כיצירת סקרנות להמשך.</p> <p>חשוב לבסס את ההבנה על הקשר בין המלחמות. אפשר גם לבסס קשר בין מלחמת יום כיפור להסכם השלום הם מצרים.</p> <p>אפשר לחזור למפה ולהדגיש נושאים שעלו.</p>	<p>התלמידים יקשיבו לסיכום השיעור ע"י המורה.</p> <p>מילוי גוגל פורמס ע"י התלמידים: דבר אחד חדש שלמדתי בשיעור+ שאלה אחת שעלתה לי ולא קיבלתי תשובה.</p>	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 2

ההפתעה והקונספציה				
מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל each בשיעור	זמן
	הנחיות לתלמיד			
פתיחה	המלצה למורה			
פתיחה	נושא השיעור: הפתעה וקונספציה פתיחה: מה מסתיר לנו את המציאות? מסגרת הלמידה: לתת דוגמאות להטיות מציאות שיש לנו מהחיים. שיתוף תלמידים בשלהם. דוגמאות של תלמידים-מה הקונספציה שלכם? להקרין סרטון: אש- קונפורמיזם, כדוגמא להטייה דוגמא להטייה: מנגנון שמירת הערך העצמי. דיון בכיתה על הסרטון.	חלק זה הינו פילוסופי, מופשט, חשוב לדבר בצורה עבשווית רלוונטית סרטון: https://www.youtube.com/watch?v=-RCbXFXi2vk הטיית האישור העצמי: https://www.youtube.com/shorts/JOrfiPXTXHo הטיות: https://www.intelligence-research.org.il/post/cognitive-biases הטיות קוגניטיביות: https://www.bac.org.il/blog/?postID=15768 חשוב למסגר את ההטיות שהתלמידים עלו במונח "קונספציה"	קונספציה הטיית חשיבה מודיעין גולדה מאיר אלי זעירא קונפורמיזם-אש	15 דקות חשיבה ברמה גבוהה הבנת מושגים (מופשטים) חיבור לחיי הלומדים

20 דקות כולל הצגת המסקנות לכיתה. 5 דקות על המסקנות.	ערך: קיים אדומים מוסריים וחשיבה ביקורתית. מיומנות: קבלת החלטות וביסוס עמדה מנומקת	חשיבה דיכוטומית ראיית המציאות	חלק מהקבוצות יקבלו את תמונת המודיעין שהייתה ב 73 וחלק תמונת מודיעין אחרת (11.9, פרל הרבור, ששת הימים, ברברוסה) חשוב לדבר לפני, על דרך העבודה בקבוצות- חלוקת תפקידים, הקשבה, אחראי זמנים/כתיבה	מסגרת הלמידה: התלמידים יחולקו לקבוצות, כל קבוצה תקבל ידיעות שונות על מהלכי האויב ותצטרך לגבש תמונת מודיעין חד משמעית, לגבי הסיכוי למלחמה. בכל המלצה יהיו השלכות שיקשו על התלמידים לקבל החלטה.	גוף השיעור יישום תרגול והערכה
סיכום: 7 דקות רפלקציה: 3 דקות		אופוריה דרג מדיני- צבאי המלחמה הקרה ללכת נגד הזרם- חשיבה ביקורתית	סיכום של המורה: חזרה לקונספציה ולקשר להפתעה. הדגשת תפקיד המודיעין והזלזול בערבים לאחר 67. משימת בית: 1. לברר את הקשר בין המלחמה הקרה לבין מלחמת יום כיפור. 2. לעשות תחקיר משפחתי לגבי השתתפות בני משפחה במלחמה או חוויות מהתקופה- דף מלווה.	הקשבה לסיכום השיעור. רפלקציה: מה היה לי קשה בתרגיל? לפי מה הקבוצה קיבלה החלטה? מה נקודת החוזק שלי בעבודה בקבוצה? איך אני עובד בצוות?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 3

מפגש חוץ: הנצחה וזיכרון					
מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל EACH בשיעור	זמן	
	הנחיות לתלמיד	המלצה למורה			
פתיחה	נושא השיעור: הנצחה במרחב הציבורי פתיחה: נפגשים מול האנדרטה – לדבר על סוגי הנצחה שהתלמידים מכירים. לשם מה הנצחה? משימת בدد - התלמידים מוצאים פינה שקטה ועונים על השאלות: איך אתם זוכרים? או איך לא שוכחים דברים? מה זכרתם יותר, דברים נעימים/חיוביים או דברים קשים? מה עוזר לכם לזכור את זה?	פתיחה: ישיבה במעגל, בהמשך משימת בدد (אפשר גם בזוגות ולשתף אחד את השני) חוזרים למעגל כיתתי- שיתוף מהדברים שעלו. במעגל כיתתי: להתייחס למשימת הבית- לשאול את המשפחה על הזיכרונות של בני המשפחה https://sh-webfiles.s3.amazonaws.com/BeerI_2022_events-images-in.pdf	הנצחה אנדרטה זיכרון	רלוונטיות עבודה בצוות הקשבה למידה מבוססת מקום	25 דק'

			https://sh-webfiles.s3.amazonaws.com/Beeri_2022_events-images-out.pdf	האם יש דברים שאם הייתם יכולים הייתם מוחקים אותם מהזיכרון שלכם? פרטו. למה כן/לא לשכוח? מה המשמעות של זיכרון/הנצחה בציבור? האם הנצחה היא פרטית או לאומית?	
30 דק	יכולת שיכנוע והצגת טיעון עבודת צוות ניהול קונפליקט בירור עצמי של ערכים	מלחמת ברירה טקסים	אירועים לדיון: רצח רבין יום השואה יום הזיכרון לחללי צה"ל יום זיכרון להרוגי תאונות דרכים יום זיכרון לנפגעי טרור לג בעומר- לזיכרון המרד של בר כוכבא יום שחרור ירושלים חנוכה- ניצחון החשמונאים פורים- הצלת יהודי פרס ט' באב- חורבן המקדש שבועות- מתן תורה יום העצמאות	מסגרת הלמידה: חלוקה לקבוצות של 3-4 . לפזר כרטיסיות עם אירועים משמעותיים מקום המדינה ולתת לתלמידים בקבוצות להחליט אילו 4 אירועים הכי חשוב לציין ולזכור ולמה? + דף ריק שהתלמידים צריכים להחליט איזה אירוע חשוב לזכור, שלא מופיע בכרטיסיות. בהמשך, במעגל כיתתי, קבוצה ראשונה מניחה את 4 הכרטיסיות שבחרה על הרצפה וכל קבוצה צריכה לשכנע מה להשאיר ומה להוציא. לבסוף מנסים להגיע להחלטה משותפת על 5 אירועים שחייבים לזכור	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

			<p>פינוי גוש קטיף יום העליות לישראל הסכמי השלום הכרזת האו"ם כ"ט בנובמבר המחאה החברתית 2011 יום המדע- זוכי פרס נובל יום זכויות האדם יום האקלים וכדור הארץ יום הניצחון על הנאצים יום האישה</p> <p>דיון במעגל: מה המשמעות של הוצאת אירוע מימי הזיכרון? כל זיכרון חייב לבוא ע"ח זיכרון אחר? למה בחרנו מה שבחרנו? רעיון למשימת בית שתיכנס כפרק למשימה הסופית/משימה א סינכרונית: א. למצוא בעיר 2 סממנים להנצחה (לא חייב להיות רק אנדרטה) -לצלם ולסביר מה מצולם ב. להציע רעיון משלכם להנצחה.</p>	
--	--	--	---	--

10 דק'			<p>חשוב לדבר על: ניהול קונפליקט בצורה מכבדת ועניינית על התבוננות במרחב-מה מול העיניים שלי ואני לא שם לב אליו, ברחוב, בעיר. משימת רשות לחזרה לבית ספר בהמשך היום: לחפש סממנים להנצחה בבית הספר- לצלם ולשלוח בקבוצה.</p>	<p>רפלקציה – כל אחד עונה על הדבר האחד שהוא למד על עצמו מהפעילות. דבר אחד שהיה לו קשה, דבר אחד שהוא לא הסכים איתו, האם יש ליד הבית שלו נקודת הנצחה?</p>	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 4

בחירת נושא לעבודת חקר קטנה, בחירת שותפים. ניסוח שאלת חקר					
זמן	מורכבות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דק	מיומנות: שאילת שאלות (תרגול נוסף) הכרת מבנה עבודת חקר	מנהיגים	לדבר על מבנה של עבודה ושלבי עבודת החקר (לתת דף מלווה עם מבנה העבודה). ניסוח שאלה, מבוא, פרק עיקרי בו עונים על השאלה (חקר), סיכום ורפלקציה תרגול של ניסוח שאלה פורייה סביב תמונה של מנהיג. יש לעודד תלמידים לשאול כעת שאלות חשיבה	נושא השיעור: שאילת שאלות ומבנה עבודת חקר. מסגרת הלמידה: חזרה על שאילת שאלה פורייה דרך הנושא של מנהיגים בתקופת המלחמה. מציגים תמונה/סרטון של גולדה/סאדאת והתלמידים שואלים שאלות.	פתיחה
20 ד'	מיומנות למידה, עצמית, תכנון,		עבודה עם דף התקדמות שיתופי שיוצג למורה שאלות טובות: https://meyda.education.gov.il/files/Pop/0files/historya/Chativa-Elyona/Suggestions-for-evaluation/Yom-Hakkipurim-War.pdf	מסגרת הלמידה: עבודה עצמית בקבוצות: התלמידים יבחרו נושא, שותפים וינסחו שאלה לבדיקה.	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

	ניסוח שאלה בחירה ללומדים- עידוד מוטיבציה פנימית			התלמידים יתחילו לאסוף חומר. התלמידים יגישו למורה דף ראשוני עם הפרטים לתחילת העבודה ויוצג להם לוח הזמנים ומבנה העבודה. בנוסף יוצג המחווון	
10 דק	יכולת עבודה מיטבית בצוות		לדבר על עקרונות עבודה בקבוצה ועל מסגרת הזמנים המלצה למשימה א סינכרונית: הכרת הדמויות+ מיומנות פתיחה: סרטון של דדו +גולדה+ סאדאת+דיין+אסאד.. "מנקים" את גולדה- הבעת עמדה. אפשר לקחת את דמותה ולנסות להעלות טיעונים בעדה/נגדה ולהראות את המצב המורכב	רפלקציה על: מה אני יכול לתרום לקבוצה? מה החשש שלי מעבודה בקבוצה? כיצד אני לומד הכי טוב?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 5

עבודה עצמית בהנחיה- כתיבת החלק ההיסטורי

מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל E.A.C.H בשיעור	זמן
	הנחיות לתלמיד	המלצה למורה		
פתיחה	נושא השיעור: עקרונות עבודת הצוות פתיחה: המורה כותב על הלוח את העקרונות מסגרת הלמידה: התלמידים מתחלקים שוב לקבוצות שבחרו ומתחילים לעבוד לפי העקרונות ולפי המשימה. המורה מסתובב בין הקבוצות	לאפשר לתלמידים להתמודד ולעבוד עצמאית. קבוצות יכולות גם לעבוד מחוץ לכיתה (אבל המורה צריך לדעת בדיוק היכן כל קבוצה עובדת).	מיומנות: עבודה בקבוצה	7 דק'
גוף השיעור יישום תרגול והערכה	מסגרת הלמידה: המורה יושב עם כל קבוצה להנחיה של 10 דקות. עבודה עצמית בספרייה/חדר מחשבים עם ניידים	המורה מדייק את השאלות ובודק את רשימת המקורות. התלמידים מתחילים לענות על השאלה בעזרת המקורות עבודה תמשיך עצמאית בשיעור ה א סינכרוני	עבודה עצמית עמידה בזמנים	30 דק'

5 דק'			חשוב לכנס את כל הכיתה שוב ל 5-7 דקות של סיכום בסוף השיעור. סיכום בחזרה על כלל העבודה בקבוצה	כל תלמיד ממלא רפלקציה- מה מקומי ותפקידי בקבוצה? במה אני תורם? כיצד נעשית חלוקת עבודה בקבוצה? איך החלטתם על חלוקת העבודה? איך אפשר לייעל את עבודת הקבוצה לדעתי. כיצד נעשתה בחירת המקורות לעבודה?	רפלקציה וסיכום
-------	--	--	---	--	----------------

תכנון מפגש לימוד 6

המשך עבודה עצמית בקבוצות-חלק היסטורי					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דק'	מיומנות של למידה עצמית ועבודת צוות		לדעת איפה כל קבוצה יושבת לעשות סבב בין הקבוצות לתת משוברים מקדמים לעבודת הקבוצה	נושא השיעור: המשך עבודה עצמית פתיחה: מפגש בכיתה לחידוד נושאים של המורה. מסגרת הלמידה: התלמידים עובדים עצמאית כל השיעור.	פתיחה
35 דק'	יכולת עצמית של מעקב ובקרה על העבודה		לשבת עם הקבוצות שפחות מתקדמות לשחרר את הקבוצות המתקדמות לעבודה עצמית עבודה תמשיך עצמאית בשיעור הא סינכרוני	מסגרת הלמידה: עבודה עצמית המורה כמנחה כל קבוצה מעדכנת התקדמות בקובץ שיתופי	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

5 דק'	יכולת מעקב ובקרה על העבודה		מתכנסים בכיתה לסיכום ושאלות שעלו	רפלקציה: הדבר האחד / שהייתי משפר בעבודת הקבוצה, עד כמה אני מרגיש משמעותי ותורם בקבוצה? סיכום: כל קבוצה מעדכנת סטטוס עבודה בקובץ מעקב השיתופי.	רפלקציה וסיכום
-------	----------------------------------	--	-------------------------------------	---	----------------

תכנון מפגש לימוד 7

עבודה על החלק השני במשימה-מלחמה ומחאה

מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל EACH בשיעור	זמן
	המלצה למורה			
פתיחה	הנחיות לתלמיד המורה בוחר שיר מחאה או שניים, מציג לתלמידים ובדיון משותף מבררים בכיתה על מה השיר והמחאה. דנים במשמעות של שירי מחאה ולמי הם מיועדים+ איתור מקורות על השיר		יכולת ניתוח מקור ראייה נראטיבית איתור מידע הוראה רב תחומית	15 דק'

			<p>חשוב להסביר על שירת מחאה ע"י שיר שלא קשור לנושא הספציפי כדי ליצור מרחק לצורך דיון וכדי לאפשר לתלמידים לעשות את המהלך של הבנה ויישום</p> <p>https://theliberal.co.il/40-%D7%A9%D7%A0%D7%94-%D7%9C%D7%9E%D7%97%D7%90%D7%AA-%D7%9E%D7%95%D7%98%D7%99-%D7%90%D7%A9%D7%9B%D7%A0%D7%96%D7%99/</p>		
20 דק'	חשיבה ביקורתית בחירה		<p>רציונל: לבסס עמדה שלא מאדירה מלחמה ויוצרת ראייה ביקורתית.</p> <p>עבודה עצמית בקבוצות</p> <p>איתור שירים וחיפוש משמעותם.</p> <p>עבודה עם מקורות ברשת על כל שיר כדי להבין את המשמעות.</p> <p>הנחייה של המורה</p>	<p>מסגרת הלמידה:</p> <p>התלמידים יעבדו עצמאית על החלק השני</p> <p>התלמידים בוחרים שני שירי מחאה:</p> <p>שיר לבחירתם, על כל נושא ושיר מחאה שקשור למלחמת יום כיפור.</p> <p>על התלמידים להסביר על מה מדבר השיר, מסבירים על מה המחאה שבשיר ולמה בחרו דווקא בשיר זה.</p>	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

5 דק'	מליטריזם- פציזם, מלחמת ברירה/אין ברירה		מפגש בכיתה לסיכום	רפלקציה: התלמידים מתארים את היכולת שלהם ושל הקבוצה באיתור מידע ובעבודת הצוות, החיבור שלי למשימה- מה היה מעניין? אם הייתי יכול לשנות משהו בעבודה, מה הייתי משנה?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 8

המשך עבודה על החלק השני במשימה - מחאה					
מפגש בכיתת אומנות					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
20 דק'	גיוון דרכי הוראה יצירתיות רב תחומיות	יצירתיות סוגי מחאות	מפגש קצר של 20 דק עם מורה לאומנות	נושא השיעור: מחאה פתיחה: התכנסות בכיתת אומנות מסגרת הלמידה: מורה לאומנות מסבירה לתלמידים אלמנט של מחאה דרך אומנות ומדגימה.	פתיחה
20 דק'	למידה ועבודה עצמית		המשך עבודה עצמית של התלמידים בניית שירי מחאה הנחייה של המורה (התמקדות בקבוצות החלשות) המשך עבודה בלמידה א סינכרונית	מסגרת הלמידה: התלמידים יעבדו עצמאית על החלק השני-שירי מחאה	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

5 דק'			סיכום במליאה	מילוי קובץ המעקב השיתופי רפלקציה: תאר את דרך העבודה של הקבוצה, איך מתקבלות החלטות? איך מתארגנים ומתכננים? האם יש חילוקי דעות?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 9

הרצאה של דמות מהקהילה				
מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל EACH בשיעור	זמן
	הנחיות לתלמיד	המלצה למורה		
פתיחה	נושא השיעור: פתיחה: מסגרת הלמידה: מפגש עם דמות מהקהילה - בן משפחה של תלמיד (מה שעלה מהשאלון המשפחתי)	לברר מראש על מה תהיה ההרצאה. להכין את הכיתה למפגש		30 דק' הרצאה
גוף השיעור יישום תרגול והערכה	מסגרת הלמידה: הרצאה			להשאיר זמן לשאלות 10 דק'
רפלקציה וסיכום	רפלקציה: הדבר שאני הכי זוכר מההרצאה. מחשבה אחת שעולה לי מההרצאה. שאלה אחת שעולה לי. החיבור	סיכום של המורה		5 דק'

				המשפחתי שלי לאחת ממלחמות ישראל?	
--	--	--	--	---------------------------------	--

תכנון מפגש לימוד 10

עבודה על החלק השלישי: תוצר					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דק'	יכולת הסקה ויישום רלוונטיות ללומד		המורה יציג אלמנט אחד בו המלחמה משפיעה על חיינו כיום כדי להראות לתלמידים את הקשר בין אירוע היסטורי למציאות עכשווית, למשל: - קיטוב פוליטי - יחסים עם ארה"ב - שינוי במערך המודיעין ובצה"ל - הסכם שלום	נושא השיעור: פתיחה: הקשר בין המלחמה למציאות העכשווית מסגרת הלמידה: המורה יתאר איך מלחמת יום כיפור קשורה לחיינו – דוגמא של מורה. המורה ישאל את התלמידים אם הם יכולים לחשוב על קשר משלהם.	פתיחה
25 דק'	עידוד יצירתיות		דוגמאות לתוצרים אפשריים: - סידרת כרזות - פודקאסט	מסגרת הלמידה:	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

	בחירה לתלמידים דיפרנציאליות עידוד למידה עצמאית		- עמוד אינטרנט - נייר עמדה - מערך שיעור/הפעלה לכיתה המשך בשיעור א סינכרוני	כל קבוצה בוחרת את אחד החלקים בעבודה שעניינו אותה ויוצרת תוצר סביבו. אפשר סביב החלק הראשון ההיסטורי בו ענו על שאלת המחקר או סביב שירי המחאה שבחרו.	
5 דק'			סיכום במליאה	מה החוזקות שלי בעבודה יצירתית ויצירת תוצר? מה הקשיים? איך אפשר לשפר את העבודה? האם אני בא לידי ביטוי בעבודת הקבוצה?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 11

המשך עבודה על התוצר + הגשת עבודת החקר					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
30 דק'	עידודו לומד עצמאי עמידה בזמנים		לוודא מצב העבודות של כל קבוצה המשך הנחייה- המורה יושב עם קבוצות כדי לראות את מצב העבודה לקראת ההגשה	נושא השיעור: המשך עבודה עצמית על התוצר פתיחה: מסגרת הלמידה: עבודה עצמית	פתיחה
המשך עבודה עצמית	עבודת צוות		תוצר הקשור למציאות העכשווית בהקשר של המלחמה הנחיות על הרפלקציה	מסגרת הלמידה: התלמידים יעבדו עצמאית על החלק השלישי	גוף השיעור יישום תרגול והערכה

15 דק'	עמידה מול קהל- עקרונות		חזרה על מסגרת זמנים-הגשת החלק הכתוב בעבודה למורה , ללא הפרזנטציה. חזרה למחונן רישום כל קבוצה בתאריך לצורך פרזנטציה בשיעור א סינכרוני ובהתייעצות עם המורה, עובדים על הפרזנטציות	עקרונות להצגת עבודה מול הכיתה- עמידה מול קהל	רפלקציה וסיכום
--------	---------------------------	--	--	---	----------------

תכנון מפגש לימוד 12

פרזנטציה 1					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דק'	עמידה מול קהל העברת מידע בצורה מעניינת		לוודא מראש כמה קבוצות יציגו כל שיעור. אפשר להזמין גורמים מבית הספר לצפות	נושא השיעור: הצגת העבודות מול הכיתה פתיחה: נהלי התנהגות בשמיעת עמיתים	פתיחה
35 דק'	עמידה בזמנים		4-5 קבוצות מציגות בשיעור יש להציג בנוסף לחומר הנלמד גם את התוצר שנעשה	מסגרת הלמידה: כל קבוצה תעביר 5-7 דקות בהם תציג את העבודה ואת התוצר	גוף השיעור יישום תרגול והערכה
5 דק'				סיכום של המורה למה עברנו חידוד נהלי הקשבה התלמידים שהעבירו את הפרזנטציה ימלאו רפלקציה	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 13

פרזנטציה 2					
זמן	עקרונות מודל EACH בשיעור	מושגים נלמדים בשיעור:	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דק'	עמידה מול קהל העברת מידע בצורה מעניינת		לוודא מראש כמה קבוצות יציגו כל שיעור. אפשר להזמין גורמים מבית הספר לצפות	נושא השיעור: הצגת העבודות מול הכיתה פתיחה: נהלי התנהגות בשמיעת עמיתים מסגרת הלמידה:	פתיחה
35 דק'	עמידה בזמנים		4-5 קבוצות מציגות בשיעור יש להציג בנוסף לחומר הנלמד גם את התוצר שנעשה	מסגרת הלמידה: כל קבוצה תעביר 5-7 דקות בהם תציג את העבודה ואת התוצר	גוף השיעור יישום תרגול והערכה
5 דק'				סיכום של המורה למה עברנו חידוד נהלי הקשבה התלמידים שהעבירו את הפרזנטציה ימלאו רפלקציה	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 14

סיכום המהלך + רפלקציה מסכמת

מהלך ההוראה	תיאור הפעילות	מושגים נלמדים בשיעור:	עקרונות מודל EACH בשיעור	זמן
	הנחיות לתלמיד			
	המלצה למורה			
פתיחה	נושא השיעור: חייבים להילחם? פתיחה: עדויות של לוחמים מחזיתות שונות מסגרת הלמידה: להעלות את התהייה, האם מלחמה היא הכרחית? מתי כן? מה האפשרויות האחרות? לדבר על המושג- פציפיזם ומליטריזם	פציפיזם מליטריזם מלחמת ברירה שלום	חשיבה ביקורתית יכולת בירור עמדות/ערכים	15 דק'
גוף השיעור יישום תרגול והערכה	מסגרת הלמידה: דיון יחד עם המורה בכיתה	חשוב לבסס את הראייה שמלחמה היא לא תמיד הכרחית ויש לראות את התמונה הגדולה. טקסט: לומסקי פדר- טקסים	קריאת מקורות דיון מקדם	20 דק'

			<p>מליטריזם בשפה: https://www.youtube.com/watch?v=CWDExWo3iTM&t=3s אילו דברים נדרשים כדי ליישב סיבסוך? האם יותר קל לשחק במלחמה או בשלום?</p> <p>https://shi-webfiles.s3.amazonaws.com/Beeri_2022_inter-learning-page.pdf</p> <p>שלום: https://www.youtube.com/watch?v=l26nIESCX70 2. האם הסרט מתמקד לדעתך בעבר או בהווה או בעתיד? 3. הצג י מחשבה, סימן שאלה, ביקורת, הסכמה שמעלה בך הסרטון</p>	<p>לחפש הגדרה למושג : מליטריזם. מלחמת ברירה/אין ברירה</p>	
15 דק'			<p>התלמידים ממלאים בגוגל פורמס רפלקציה על כל המהלך. המורה מסכם את המהלך של הלמידה</p>	<p>סיכום ורפלקציה מסכמת- מילוי בגוגל פורמס בביתה.</p>	<p>רפלקציה וסיכום</p>

מבנה העבודה (פרזנטציה)

- שער
- מבוא+ שאלת חקר- כחצי עמוד
- פרק היסטורי- עונים על שאלת החקר בעזרת המקורות, כ עמוד וחצי
- פרק על מחאה- ניתוח שירי מחאה, כ עמוד
- סיכום ותובנות- כחצי עמוד-עמוד
- מקורות

מחווון

מחווון	רמה גבוהה	רמה בינונית או נמוכה
תוצר 15% מהציון	יצירתי, מקורי, המערב את כל חברי הקבוצה, שניתן להבין ממנו על הנושא שהקבוצה חקרה, מכיל מושגים שנלמדו, משלב בין מגוון נושאים	תוצר סתמי, שטחי, שלא מעביר מידע או מכיל מידע דל, מועתק מתוצרים אחרים, אין מעורבות של כל חברי הקבוצה, אין קשר בין הנושא שהקבוצה כתבה עליו לבין התוצר
עבודת צוות+ עמידה בזמנים 15% מהציון	שיתוף כלל הצוות בעבודה, מכיל מגוון דעות, עמידה בזמני הגשה ועזרה הדדית בצוות, יכולת עבודה עצמית בצוות גם מחוץ לשעות בית הספר, יודעים להתמודד עם חוסר הסכמה	אווירה שלא מאפשרת שיתוף דעות, אין עבודת צוות ויש תלמידים שלא משתתפים במשימות, אי עמידה בזמנים, חוסר יכולת להתארגן ולהיפגש, ללא אווירה מכבדת
מילוי רפלקציה בצורה שוטפת ורצינית-10% מהציון	כתיבת תחושות ודעה אישית מנומקת, פיתוח קו מחשבה אישי, הבעת דעה/עמדה ברורה	כתיבה כללית, שטחית, קצרה ודלה, אין רציפות במילוי הרפלקציה, שימוש חוזר באותן תשובות

שימוש במקור אחד, אי ציון המקור במטלה, שימוש במקור לא מהימן
תשובה מבולגנת, משפטים ללא היגיון (המראים על חוסר הבנה) כתיבה עמוסה וצפופה.
תשובות דלות, ללא התייחסות בצורה ברורה ומעמיקה, אי שימוש במושגים
העתק-הדבק

שימוש במגוון מקורות מהימנים וציון המקורות איתם עבדתם.
לא הסתמך על ויקיפדיה בלבד.
כתיבה עם היגיון פנימי ברור, שימוש בפסקאות, כתיבה מרווחת, סדר במבנה התשובה, פונט אחיד
שימוש במושגים, פיתוח של תשובה והרחבה, דוגמאות, הרחבה ממקורו מידע נוספים
כתיבה לפי מבנה העבודה שנלמד

עבודת החקר (60% מהציון) איך זה יבדק?

א. שימוש במקורות מידע מגוונים - 15%

ב. ניסוח ברור, מסודר ורציף של כתיבה - 15%

ג. העמקה, הרחבה ושימוש בידע היסטורי מבוסס -

30%

דף עבודה עצמית 1

אין לאדם דרך לתפוס את המציאות הסובבת אותו בלי **קונספציה** או תיאוריה מסדרת. אבל התקבעות בקונספציה מוטעית – או כזו שעבר זמנה – היא מסוכנת. הלקח הוא לא להימנע מקונספציה, אלא להיות מודעים להכרח להעמידה לבחינה ביקורתית, באופן דינאמי. **האם אנחנו מודעים לסכנה שבקונספציות, שהתקבענו בהן היום?**

- הביעו דעתכם על היגד זה?
 - מה התפיסות שלכם לגבי המציאות?
- למשל: חייבים בגרות כדי להצליח? מי שלא טוב במתמטיקה יתקשה למצוא עבודה טובה? בגרויות זה חסר משמעות כיום? בית הספר לא מלמד אותי כלום? מי שמעלה הרבה תוכן לרשתות חברתיות- החיים שלו טובים ומהנים?

משימת בית

עבודת בית- חקר משפחתי ומבט על (משימה ללמידה א סינכרונית)

חלק א:

- שאלו את ההורים לגבי סיפורים משפחתיים שקשורים למלחמת יום כיפור:
- האם חייתם בזמן המלחמה? איזה זיכרון יש לכם? האם המלחמה השפיע על ילדותכם? האם יש בני משפחה שחיו בזמן המלחמה ולקחו בה חלק (בחזית או בעורף)? כיצד לדעת בני המשפחה המלחמה השפיע על מדינת ישראל?
- נסו למצוא קשר משפחתי למלחמה- כתבו מהו (אפשר יותר מאחד) לפי השאלות.

חלק ב':

- א. כתבו בקצרה (עד 6 שורות) מהי "המלחמה הקרה".
- ב. כתבו על הקשר בין מלחמת יום כיפור לבין "המלחמה הקרה" – מצאו קשר ישיר ופרטו עליו בעד 6 שורות.

שלחו למורה המלמד את התשובות של שני החלקים בקובץ WORD במשוב.